

EÖTVÖS LORÁND FIZIKAI TÁRSULAT
A MŰSZAKI ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI
EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJA
1027 BUDAPEST, Fő u. 68.
LEVELEZÉSI CÍM: 1371 BUDAPEST, PF. 433.
TELEFON: 201-8682
FAX: 201-8682
E-MAIL: mail.elft@m
INTERNET-HONLAP: <http://www.elft.hu/tesz.hu>

Prof. Yehuda Elkana
a Közép-európai Egyetem rektora
Budapest
Nádor u. 9.
1051

Budapest, 2006. október 20.

Tisztelt Rektor Úr!

2006. október 6-án a Kossuth Rádió Esti Krónika című műsorában stúdióbeszélgetést folytatott dr. Aszódi Attila, a BME Nukleáris Intézetének igazgatója és dr. Illés Zoltán, a Közép-európai Egyetem tanára, környezetpolitikus. A beszélgetés a paksi atomerőműben 2003-ban megsérült fűtőelemek eltávolításának megkezdéséhez kapcsolódott.

Levelünk megírására az készített, hogy e beszélgetésben kirívóan megnyilvánult az a társadalmi párbeszédet egyre szélesebb körben megbénító helyzet, amelyben a tudományosan alapos, óvatos és korrekt megfogalmazással szemben gátlástalan csúsztatásokat, tudománytalan nézeteket és fantazmagóriákat állít egy, a közönséget mindenáron hiszterizálni, a társadalomban irracionális félelmet kelteni óhajtó „vitapartner”.

Illés Zoltán szinte minden egyes állítása nélkülözi a legelemibb tudományos alapok és/vagy a tények tiszteletét. Az alábbiakban ezek közül összefoglaljuk a legkirívóbbakat.

A paksi üzemzavar folyamatainak nagyvonalú ismertetése során Illés Zoltán megemlítette, hogy a víz 1000 C fölött oxigénre és hidrogénre bomlik (valójában a disszociáció 3000 C fölött következik be, 1200 fok körüli hőmérsékleten a víz és a kazettafalat alkotó cirkónium reakciójából keletkezhet hidrogén), majd a következőkkel folytatja: „*Abban a pillanatban azzal kellett szembesülni, hogy a tisztítótartályban nem víz van, hanem 1000 C fok fölé emelkedett hőmérsékletű, lassan folyékony állapotba kerülő, mert ugye az urán 1000 C fok fölött folyékony halmazállapotba megy át, fűtőelemek és az a hidrogén, amely egy hatalmas buborékként jön kifelé, ezen a vízfalon keresztül az üzemcsarnok padlózatára kijutott ez a hidrogén, ott egy robbanás történt. S ugyanakkor ez a buborék, amely áttörte ezt a vízréteget, ez a buborék radioaktív szennyező anyagokat, légnemű szennyező anyagokat tartalmazott*” Nos, itt ahány állítás, annyi ostobaság: az atomerőmű üzemanyaga nem fémurán, hanem urán-oxid, ez 1000 C-on nem olvad meg (az olvadáspontja 2600 C fölött van), nem jutott ki semmi a padlózatra (minden középiskolás diák tudja, hogy a meleg gázok könnyebbek a levegőnél, így felfelé szállnak, nem képesek a padlón maradni) és nem volt robbanás sem.

Kis kitérő után I.Z. arról elmélkedik, hogy a Pakson a levegőbe jutott radioaktív jód egy molekulája felkerülvén Pestre, beépülhetett az ő pajzsmirigyébe és ott milliméteres környezetbe kiölte a fehérjéket. Kezdő vegyész, kezdő biológus, kezdő környezettudományi szakos hallgató az első év első félévében egy ilyen mondatért kibukik bármely, az egyetem névre méltó magyar felsőoktatási intézményből.

Az interjúbeli leplezetlen félelemkeltési szándékot legegységesebben kifejező szakasz az, amelyben Illés úr az „egybeégés” elméletét fejti ki. Itt ismét előkerül a hidrogénfejlődés és az uránolvadás tudatlanságból és szándékos valótlanosságok elegyéből szőtt története. A profécia a „Kína-szindróma” érvényességének Paksra való kiterjesztésében éri el csúcspontját. Erre az emlékezetes fikciós

filmtörténetre hivatkozva, I.Z. megtörtént eseményként vezette be az „egybeégés” folyamatát, amelyet egyetlen nukleáris technikai szakkönyv sem ismer. A Kína-szindróma idekeverése a laikus érdeklődőnek olyan aktuális veszélyhelyzetet fenállását súlykolja, amely mindeddig nem következett be, és amelyet a paksi üzemzavar után három évig tartó óvatos és részletes tényfeltárás, majd a veszélyhelyzet felszámolásának felelősségteljesen megtervezett előkészítése éppenhogy kizár.

Levelünkkel felemeljük szavunkat a hiteles tájékoztatásra joggal igényt tartó állampolgárok lelkiismeretlen megtevéstése és megfélemlítése ellen. Illés Zoltán sem környezetpolitikusként, sem egyetemi előadóként nem engedheti meg magának, hogy tudománytalan, ténszerűtlen, előítéletes állításokkal keltsen bizalmatlanságot és félelmet egy bonyolult, veszélyes, de a megszokott technológiai folyamatoknál több nagyságrenddel szigorúbban felügyelt és az elérhető legnagyobb biztonság garantálása érdekében a tudomány legkorszerűbb eszközeit is felhasználó műszaki létesítmény iránt.

A levelet aláíró egyetemi oktatók pályájuk során a tanárok, kutatók és nukleáris szakemberek sokasága számára mutatták meg a nukleáris technika mindennapjainkat átható alkalmazásának felelős lehetőségét, és tették érthetővé annak kezelhető kockázatait. Számos tanítványunk vezető környezetvédelmi szakemberként igyekeznek a csúcstechnika használatának kockázatait mérsékelni, a tájékoztatást igénylő nyilvánosságot tisztességesen informálni.

Kérjük a Közép-európai Egyetem vezetését, hogy – az intézménynek a magyar felsőoktatásban elfoglalni szándékolt helyét megfontolva – hasson oda, hogy Illés Zoltán, az egyetem előadójaként fellépve, a jövőben tartózkodjék az e levélben kifogásolt viselkedés- és eljárásmodtól.

A Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai Intézete nevében:

Kertész János igazgató
egyetemi tanár
az MTA lev. tagja

A Debreceni Egyetem Fizikai Intézete nevében:

Pálinkás József igazgató
egyetemi tanár
az MTA rendes tagja

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Fizikai Intézete nevében:

Lendvai János igazgató
egyetemi tanár
az MTA (fiz. tud.) doktora

A Pécsi Tudományegyetem Fizikai Intézete nevében:

Korpa Csaba h. igazgató
egyetemi tanár
az MTA (fiz. tud.) doktora

A Szegedi Tudományegyetem Fizikus Tanszék csoportja nevében:

Szatmári Sándor,
Tanszékcsoportvezető
egyetemi tanár
az MTA (fiz. tud.) doktora

A felsoroltak megbízásából, továbbá
az Eötvös Loránd Fizikai Társulat másfél ezer tagja nevében:

Patkós András elnök
egyetemi tanár
az MTA lev. tagja